

Srbija i Evropa kroz vekove prožimanja

25.02. - 14.07.2016

Seriya javnih predavanja namenjenih najširem, ne obavezno akademskom auditorijumu, sa ciljem predavljanja različitih aspekata interakcije Srbije i Evrope u širokom hronološkom rasponu od srednjeg veka do savremenog doba.

Raspored predavanja:

25.02.2016.

Evropa – istorija i značenje imena;

Dr Vlada Stanković

10.03.2016.

Zvuci dunavskog regiona;

Dr Miomir Mijić

24.03.2016.

Uloga (plemićkih) žena u društvenim mrežama pre interneta. Povezivanje Srbije i Evrope u srednjovekovno i rano moderno doba;

Dr Jelena Erdeljan

07.04.2016.

Prvi svetski rat kao prva velika borba za fizionomiju XX vek;

Aleksandar Gatalica

21.04.2016.

Srbija i Svetski savet crkava;

Dr Rastko Jović

05.05.2016.

Od kaldrme do asfalta: počeci evropeizacije Beograda;

Dr Dubravka Stojanović

19.05.2016.

“Ljuljaj me nežno”. Prva srpska *Zlatna ruža Montrea*

Dr Stanko Crnobrnja

02.06. 2016.

Izazovi brendiranja evropskih gradova: od Ajfelovog tornja do “Beograda na vodi”

Mr Bojana Bursać Džalto

16.06.2016.

Hipokrat u Velikom ratu: savezničke medicinske misije u Srbiji 1914-1918.g

Dr Snežana Veljković

30.06.2016.

Drugi i drugost u tradiciji Zapada i Istoka

Dr Davor Džalto

14.07.2016.

Passion for Fashion – odevanje u modernoj Srbiji

Draginja Maskareli

Sva predavanja održavaju se u prostorijama EU info centra u ulici Kralja Milana 7, sa početkom u 18h. Prijave na predavanja su obavezne i vrše se putem mail-a – info@euinfo.rs ili putem telefona 011 40 45 400

Sažetak predavanja i predavljanje predavača

1. 25.2.2016.

Naslov predavanja:

Evropa – istorija i značenje imena

Oblast:

Studije kulture

Predavač:

Dr Vlada Stanković, redovni profesor Filozofskog fakulteta u Beogradu i prodekan za nauku Filozofskog fakulteta u Beogradu. Autor više knjiga i studija posvećenih istoriji i kulturi Srednjeg veka. Upravnik Centra za kiparske studije i Centra za grčke i vizantijske studije na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Tokom 2014-2015.g. istraživač po pozivu na univerzitetu Princeton (SAD).

Sažetak predavanja:

Pojam “Evropa“ u savremeno doba često je shvatan kao simbol neprestanog napretka čovečanstva ka najsavršenijem poznatom društvu zasnovanom na racionalnosti koje uslovljava promišljene odluke "Evropljana". Pogled u srednjovekovnu prošlost će pokušati da ukaže na to koliko se savremene percepcije *imena* i *pojma* Evrope poklapaju sa istorijskom i kulturnom evolucijom starog kontinenta, odnosno da li je savremeno razumevanje *identiteta Evrope* vrhunac njenog razvoja ili put ka povratku njenim istorijskim korenima.

2. 10.03.2016.

Naslov predavanja:

Zvuci Dunava

Oblast:

Studije prirodne sredine, studije baštine i akustika

Predavač:

Dr Miomir Mijić, redovni profesor Elektrotehničkog fakulteta u Beogradu. Međunarodno priznati istraživač u oblastima akustike, ozvučavanja, scenskog i akustičkog dizajna. Podpredsednik tehničke komisije za građevinsku akustiku u *European Acoustical Association* – EAA. Član Acoustical Society of America. Autor više projekata akustičkog dizajna objekata u Srbiji i regionu: Centar “Sava”, Narodno pozorište i “Kombank” arena u Beogradu, Slovensko narodno pozorište u Mariboru (Slovenija).

Sažetak predavanja:

Termin *soundscape* u najširem smislu podrazumeva sve zvukove koji na nekom mestu ili u nekom prostoru čine zvučni ambijent i daju mu određeni zvučni identitet. Danas se *soundscape* može prepoznati i kao jedna specifična komponenta nematerijalne kulturne baštine, ali koja do sada nije bila tema šireg istraživanja, a ni zaštite. Pitanje koje se nameće je ima li Podunavlje, ili bar neki njegovi delovi, *soundscape* koji se može pronaći i sačuvati

3. 24.03.2016.

Naslov predavanja:

Uloga (plemićkih) žena u društvenim mrežama pre interneta. Povezivanje Srbije i Evrope u srednjovekovno i rano moderno doba

Oblast:

Studije kulture, studije roda, studije komunikacije, studije umrežavanja

Predavač:

Dr Jelena Erdeljan, vanredni profesor Filozofskog fakulteta u Beogradu. Autor više knjiga i studija posvećenih kulturi i vizuelnoj kulturi Balkana i mediteranskog sveta. Organizator i predavač na brojnim međunarodnim naučnim radionicama i letnjim školama, među kojima se izdvajaju one sprovedene u saradnji sa univerzitetima u Konstancu, Kelnu (Nemačka) i Ben Gurion univerzitetu u Negevu (Izrael). *Alumna* univerziteta u Konstancu. Izvršni koordinator TEMPUS projekta “Razumevanje vizuelne kulture na Balkanu”.

Sažetak predavanja:

Tokom stoleća srednjovekovnog i ranog modernog doba dinastički brakovi, porodične veze i politički savezi koji su spajali ljude i prostore, širili ideje i predmete materijalne kulture,

umetnost i znanje među različitim centrima moći u Srbiji i široj ikumeni, bili su zasnovani i održavani posredstvom i delatnošću (plemičkih) žena. One su, zahvaljujući svojoj istaknutoj poziciji i poreklu, kreirale i održavale kontakte i stvarale društvene mreže kroz korespondenciju, i hodočašća, ktitorstvo i dobrotvorne institucije, škole i bolnice koje su bile osnivane pod njihovim nadzorom. U srednjovekovno i rano moderno doba one su povezivale srpske zadužbine, poput manastira Gradca iz XIII veka ili zadužbina na Fruškoj Gori iz XVI veka, sa evropskim i svetskim centrima poput Rima i Jerusalima, Barija i Budimpešte, Celja i Carigrada. Poreklom iz vladarskih kuća Anžuvina, kao u slučaju Jelene, žene kralja Uroša I Nemanjića, ili Arijanita Komnina iz Albanije, kao u slučaju Angeline, žene despota Stefana Brankovića, one su održavale veze između različitih ljudi, konfesija, regija i političkih opcija, uspevajući, istovremeno, da zadrže visok stepen sopstvene individualnosti kao persone velike harizme i duhovne i intelektualne inspiracije.

4. 07.04.2016.

Naslov predavanja:

Prvi svetski rat kao prva velika borba za fizionomiju XX veka

Oblast:

Društvena istorija

Predavač:

Aleksandar Gatalica, pisac, prevodilac sa klasičnog grčkog jezika i muzički kritičar. Od 1994. do 2012.godine dobitnik više nacionalnih i međunarodnih književnih nagrada. Nedavna priznanja: nagrada “Umberto Saba” za italijansko izdanje ciklusa pripovedaka *Vek* (2010), NIN-ova nagrada za roman *Veliki rat* (2012), nagrada “Meša Selimović” za roman *Veliki rat* (2012).

Sažetak predavanja:

Prvi svetski rat nije prelomni događaj istorije samo po tome što je promenio geografiju i istoriju Evrope, već najpre zbog toga što je promenio psihologiju Evropljana. Naime, ovo je prvi rat nakon 1873. godine u Evropi koji se vodio u radikalno izmenjenim socijalnim okolnostima. Građanska svest, ogromni razvoj humanističkih nauka i društva učinili su da u ovaj rat nisu išle ni nacije, ni staleži, kao ranije, već pojedinci. Značaj i patetika svake smrti zato je bila ne grupna, nego pojedinačna. Ova osobenost svakog pojedinačnog vojnika udariće osnov onome što je najtipičnije za XX vek: trijumf ličnosti nad kolektivitetom.

5. 21.04.2016.

Naslov predavanja:

Srbija i Svetski savet crkava

Oblast:

Studije religije, inter-religijski dijalog

Predavač:

Dr Rastko Jović, docent Pravoslavnog bogoslovske fakulteta u Beogradu. Autor više studija posvećenih mestu i ulozi crkve u savremenom društvu, kao i inter-religijskom dijalogu. Saradnik Bogoslovske akademije u Volosu (Grčka). Od 2010.g. saradnik pri grupi „Gender Movers for Justice“ Svetskog saveta crkava (SSC). Od 2014.g. savetnik međunarodne grupe “Gender Advisory Group” pri SSC.

Sažetak predavanja:

SPC učestvuje već dugo vremenu u inter-religijskom dijalogu koji se ostvaruje kroz bilateralne susrete, ali i kroz SSC (Svetski savet crkava). Umesto očekivanog razvoja dobrih odnosa, ekumenizam je često produbljivao jaz i pojačavao ekstremizam. Drugim rečima, političke prilike u Evropi i Srbiji često su direktno uticale na loše razumevanje i shvatanje ekumenskog dijaloga. Ukoliko je značaj SSC bio mnogo veći u vremenu Hladnog Rata,

postavlja se pitanje koji su ciljevi i zadaci pred SPC u novim svetskim prilikama. Cilj predavanja je ne samo ukazati na istorijske prilike i razvoj odnosa između SPC i SSC, nego pružiti određene smernice u pogledu pitanja koja nam se nameću: Na koji način u svetu koji se dezintegriše, ukazati na značaj integracije hrišćanstva? Koliko je evropska nezainteresovanost za religiju, šansa za bolje međuverške odnose? Koliko ovi bolji ekumenski odnosi mogu uticati na samu Srbiju?

6. 05.05.2016.

Naslov predavanja:

Od kaldrme do asfalta: počeci evropeizacije Beograda

Oblast:

Istorija, studije kulture, studije urbanizma

Predavač:

Dr Dubravka Stojanović, vanredni profesor Filozofskog fakulteta u Beogradu. Autor više knjiga i studija posvećenih različitim aspektima moderne i savremene srpske i evropske istorije, metodologiji istorijskih istraživanja, istoriji političkih ideja. Od 1999. do 2009.g. potpredsednica Komiteta za obrazovanje u oblasti istorije pri *Centre for Democracy and Reconciliation in South East Europe* sa sedištem u Solunu (Grčka), od 2012. do 2015.g. članica asocijacije *COST* (Evropska saradnja u nauci i tehnologiji). Nosilac Nacionalnog ordena za zasluge Republike Francuske (*Ordre national du Mérite*).

Sažetak predavanja:

Procesi modernizacije i urbanizacije Beograda paradigmatični su za ukupne procese razvoja Srbije. Oni su obeležili dva veka pokušaja da se uhvati korak s evropskim tokovima, ali i zaustavljanja, odustajanja, blokiranja modernizacije. Zato razumevanje kontroverzne modernizacije Beograda znači i put za razumevanje podsticaja i kočnica na koje je Srbija nailazila tražeći svoj put u modernost. Prestonica Srbije u modernost je ulazila na iracionalan način. Osnovni razlog bio je pokušaj da se zaostalost kompenzuje preskakanjem razvojnih faza, uvođenjem, na primer, poslednjih tehničkih dostignuća na neadekvatnu postojeću

infrastrukturu. Pitanje koje se postavljalo jeste da li će neadekvatna osnova poništiti male modernizacijske korake i pretvoriti se u značajno gubljenje vremena i energije. U ovom predavanju biće predstavljeni primeri razvoja beogradskih ulica, javnog saobraćaja, struje, vodosnabdevanja i kanalizacije početkom 20.veka.

7. 19.05.2016.

Naslov predavanja:

“Ljuljaj me nežno”. Prva srpska *Zlatna ruža* Montrea

Oblast:

Elektronski mediji

Predavač:

Dr Stanko Crnobrnja, režiser, producent, gostujući predavač na univerzitetima u Lionu i Grenoblu, profesor Fakulteta za medije i komunikaciju univerziteta “Singidunum” u Beogradu. Autor više igranih filmova, scenarista i režiser nekoliko stotina muzičkih i reklamnih spotova, režiser brojnih scenskih manifestacija i festivala, osnivač nekoliko medijskih organizacija. Autor knjige “Estetika televizije i novih medija”. Dobitnik prve nagrade za režiju na festivalu “Zlatna ruža Montrea” 1981.godine.

Sažetak predavanja:

Početak osamdesetih godina prošlog veka prva televizijska, ali i prva rok end rol generacija, u Jugoslaviji, pa i u Beogradu, dosežu visoku stvaralačku zrelost. Prava eksplozija kreativnosti zahvata kulturu, umetnost i medije. U vremenu pre interneta, mobilne telefonije i društvenih mreža, kada publika na raspolaganju ima program koji im nude samo dva državna TV kanala, u Televiziji Beograd, 1981 godine, režiser i scenarista Stanko Crnobrnja, sa

ekipom saradnika, stvara prvi celovečernji televizijski, umetnički, rok end rol mjuzikl u Evropi. Na osnovu muzike mladog autora Olivera Mandića, Crnobrnja režira program koji, po svojoj formi i sadržaju predstavlja do tada neviđeno kreativno rešenje. Emisija ‘Beograd noću’ postaje medijski i kulturni fenomen, šokira veliki deo jugoslovenske TV publike, ali iste godine, na vodećem evropskom TV festivalu ‘Zlatna ruža Montrea’, u Švajcarskoj, dobija specijalno priznanje za unapređenje televizijskog stvaralaštva. U susretu s publikom Stanko Crnobrnja će rasvetliti detalje, pitanja i okolnosti koje i danas, 35 godina kasnije, zanimaju mnoge poklonike stila koji se, posle prikazivanja ove emisije, nazvan ‘beogradska škola televizijskog/video izraza’. Ko i šta je prva televizijska i prva rok generacija? Kako su mladi autori shvatili da beogradska televizija može da bude drugačija i od modela koji su vladali na Zapadu i od modela koji su vladali na Istoku? Kako je, u jednopartiskom poretku, i na državnoj televiziji, stvoren subverzivni TV program koji je celoj Jugoslaviji emitovan u udarno terminu, u osam uveče. Kako se to medijsko televizijsko osvajanje slobode uklapalo u sveopšti procvat u muzici, filmu, pozorištu, literaturi, novinarstvu? Da li je to bio trenutak kada su jugoslovenski stvaraoci bili potpuno ravnopravni sa Evropom, i da li su u nekim oblastima bili i ispred Evrope tog vremena?

8. 02.06. 2016.

Naslov predavanja:

Izazovi brendiranja evropskih gradova: od Ajfelovog tornja do “Beograda na vodi”

Oblast:

Menadžment u kulturi

Predavač:

Mr Bojana Bursać Džalto, istoričarka umetnosti, magistrirala u oblasti kulturnog menadžmenta na Univerzitetu umetnosti u Beogradu i Univerzitetu Lumiere Lyon 2. Koordinator međunarodne saradnje na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu i menadžer Instituta za studije kulture i hrišćanstva

Sažetak predavanja:

Predavanje ima za cilj da objasni šta čini brend grada, a zatim sledi predstavljanje nekih od načina na koje je moguće brendirati grad. Tom prilikom biće ukazano na izazove i odgovornost svih onih koji u tom procesu učestvuju. Primeri evropskih gradova - brendova (Pariz, Amsterdam, Salzburg, Bilbao i dr.) i glavne karakteristike njihovog "brenda" (materijalno i nematerijalno nasleđe, manifestacije, kapitalni projekti izgradnje) biće sagledani kroz strategije brendiranja i marketinga grada. Posebna pažnja biće usmerena ka neophodnosti usvajanja vrednosti koje grad-brend predstavlja, i njihovoj vizuelizaciji. Opasnosti koje brendiranje nosi i razlozi zbog kojih je potrebno posmatrati brendiranje kao deo šireg procesa građenja identiteta grada biće analizirani i na primeru Beograda.

9. 16.06.2016.

Naslov predavanja:

Hipokrat u Velikom ratu: savezničke medicinske misije u Srbiji 1914-1918.g.

Oblast:

Istorija medicine

Predavač:

Dr Snežana Veljković, redovni profesor Medicinskog fakulteta u Beogradu. Autor više monografija, udžbenika i studija iz oblasti sudske medicine, i istraživač istorije srpske medicine u periodu XIX veka, balkanskih ratova i Prvog svetskog rata. Član je Sekcije za

istoriju medicine SLD i pisac kapitalne publikacije “Hronika Medicinskog fakulteta u Beogradu (1920 – 2010)”.

Sažetak predavanja:

Cilj predavanja je da prikaže pomoć koje su pružile savezničke medicinske misije srpskom narodu u Velikom ratu. Ta pomoć je bila izvanredno velika, i pružana je od početka do kraja rata, u različitim vidovima. Najpre su to bile hirurške misije zbog zbrinjavanja velikog broja ranjenika iz Cerske i Kolubarske bitke. Potom sanitarne ekipe koje su došle da suzbijaju epidemijutri tifusa, pre svega pegavca (koje su odnele oko 135.000 žrtava). Prilikom povlačenja preko Albanije i evakuaciju na Krf i u Bizertu, strane misije su pratile i vojsku i izbegli narod. Konačno, pri probijanju Solunskog fronta strani lekari su opet zbrinjavali ranjenike, a transportne medicinske ekipe pratile su napredak srpske vojske i oslobađanje Srbije. Bile su to stotine lekara i hirurga (uglavnom žena), medicinskih sestara i bolničara, sanitara i administratora, vozača i pomoćnog osoblja. O njima se do pre desetak godina veoma malo govorilo i znalo u Srbiji. Najviše podataka o njima nalazi se u službenim izveštajima i privatnim uspomnama pripadnika savezničkih misija.

10. 30.06.2016.

Naslov predavanja:

Drugi i drugost u tradiciji Zapada i Istoka

Oblast:

Studije kulture

Predavač:

Dr Davor Džalto, umetnik, istoričar i teoretičar umetnosti i teolog. Predsednik Instituta za studije kulture i hrišćanstva, i naučni saradnik Instituta za filozofiju i društvenu teoriju.

Objavio je više knjiga i akademskih studija iz oblasti istorije i teorije umetnosti, pravoslavne teologije, religijske filozofije i studija kulture.

Sažetak predavanja:

Predavanje se fokusira na mehanizme putem kojih se konstruiše slika "drugog" (bilo da je reč o religijskim, etničkim, rodnim, nacionalnim ili rasnim drugostima) kao "zlog" ili "demonskog drugog". Razmatranje ove teme se danas ispostavlja kao naročito relevantno s obzirom na opasnost da i danas, kao toliko puta u prošlosti, označavamo "druge" (druge kulture, religije, etničke zajednice...) kao gotovo metafizičko zlo i pretnju. Predavanje će ukazati na potrebu za prevazilaženjem dualnih kategorija mišljenja u našim pokušajima da razumemo realnost oko nas, imajući u vidu da simplifikovane dualne kategorije lako mogu postati predmet ideoloških i medijskih manipulacija.

11. 14.07.2016.

Naslov predavanja:

Passion for Fashion – odevanje u modernoj Srbiji

Oblast:

Popularna kultura, isotrija mode

Predavač:

Draginja Maskareli, istoričarka umetnosti i viši kustos Odseka za tekstil i kostim u Muzeju primenjene umetnosti u Beogradu. Kustos muzejskih izložbi *Venčane haljine u Srbiji* (2011), *Ah, te cipele!* (2013) i *Tašnice* (2015), kao i koordinator muzejskog tima na međunarodnom projektu izrade tematskog agregatora digitalnih sadržaja *Europeana Fashion*. Autor je više stručnih tekstova iz oblasti mode i odevanja u Srbiji, a 2014–2015.g. bila je urednik broja muzejskog časopisa *Zbornik*. Članica je Komiteta za kostim Međunarodnog saveta muzeja (ICOM).

Sažetak predavanja:

Predavanje prati proces transformacije od tradicionalne orijentalne nošnje ka potpunom preuzimanju evropskih modnih obrazaca, kroz koji tokom XIX veka prolazi odevanje srpske

građanske klase. S obzirom na to da je ovaj period bio obeležen procesom sticanja nezavisnosti i izgradnje moderne srpske države, izgradnji nacionalnog identiteta doprinelo je i stvaranje prepoznatljivog „nacionalnog kostima“ koji je sadržao kako tradicionalne, turske, tako i moderne, evropske elemente. Evropski uticaj u odevanju postaje vidljiv od sredine, a preovladava od sedamdesetih godina XIX veka. Krajem XIX i početkom XX veka, u Srbiji se uveliko prati modna štampa, dok na potezu Knez-Mihajlova ulica – Terazije rade brojne „pomodno-galanterijske trgovine“, krojački saloni i druga mesta na kojima građani svoju „strast“ za modom ispunjavaju ne samo proizvodima domaćih proizvođača, već i brojnom robom iz uvoza.